

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

1

ПОЛТАВА 2022

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. 1496 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВНУКОВА НАТАЛІЯ, д.е.н., професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрнУ, заслужений економіст України

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЄРШОВА НАТАЛІЯ - д.е.н, професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

МУРАВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2022

© Кафедра обліку і оподаткування, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

ЧУМАК В. Д., к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
БРАЖНИК Л. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ПАВЛЕНКО А. А., здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ

Одним із основних завдань успішної діяльності підприємства є забезпечення його повної платіжної готовності, зниження якої може призвести до значних непродуктивних витрат суб'єкта підприємництва, а в кінцевому результаті і до банкрутства. Отже, спостерігається пряма залежність між наявністю грошових коштів підприємства та його платіжною готовністю. Слід нагадати, що основною причиною неплатоспроможності підприємств є відсутність активів у високоліквідній формі, тобто грошових коштів. Коли дебіторська заборгованість знаходиться на рівні кредиторської (або перевищує її), то навіть за відсутності наявності грошових коштів можна говорити про платіжну готовність суб'єкта підприємництва, але за умови, що дебіторська заборгованість буде погашена у встановлений термін.

1051

Питаннями оцінки ефективності управління грошовими потоками підприємства займалися такі вчені-економісти: Балабанов І. Т., Гриліцька А. В., Губачова О. М., Грязнова А. Г., Дорошенко О. О., Ігоніна К. А., Марцин В. С. та інші. Стійкий фінансовий стан підприємства може досягатись лише при достатньому і узгодженому контролі за рухом грошових коштів суб'єкта господарювання, тому основною метою дослідження є розкриття сутності та необхідності управління грошовими потоками підприємства в сучасних умовах господарювання.

Слід підтримати думку вчених-економістів, які вважають, що одним із основних способів заощадження додаткового капіталу є удосконалення управління грошовими коштами підприємства [1, 3]. Загальновідомо, що головною умовою забезпечення повної платоспроможності суб'єкта господарювання є систематичне надходження грошових коштів, які покривають поточні зобов'язання. Якщо на підприємстві не вистачає грошових коштів – це може свідчити про проблеми з платоспроможністю, а надмірна їх кількість підтверджує втрачені можливості суб'єкта підприємництва вигідно вкласти грошові засоби, і як наслідок, отримати додатковий прибуток.

Криза грошових коштів, що виникла на підприємствах, призводить до їх неплатоспроможності, а це в ринкових умовах може розглядатись як перший крок на шляху до банкрутства. Ні великий розмір оборотних активів і власного капіталу, ні високий рівень рентабельності господарської діяльності не можуть застрахувати підприємство від банкрутства, якщо у передбачувані терміни через нестачу грошових коштів воно не зможе розрахуватись за своїми фінансовими зобов'язаннями. У підприємства залишок грошових коштів (на

рахунках в банку та касі) повинен дорівнювати різниці між кредиторською заборгованістю всіх видів, терміни погашення якої настають протягом найближчого періоду, і поточною дебіторською заборгованістю. Систематичний контроль за рухом грошових потоків дає змогу оцінити ефективність використання грошових коштів підприємства, його ліквідність та платоспроможність, розробити прогнозні розрахунки на майбутні періоди, тощо [2, с. 35].

Управлінням грошовими коштами на вітчизняних підприємствах до недавнього часу не займалися. Дослідження вчених-економістів показали, що із-за відсутності точної і систематичної інформації про рух грошових засобів, підприємства втрачають до 20 % доходу [1, с. 20]. Із впровадженням у практику Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та звітності, обов'язковою формою річної фінансової звітності є звіт про рух грошових коштів. Вважаємо, що використання даної форми звітності є необхідним та досить корисним у ринкових умовах, оскільки лише плануючи і управляючи грошовими потоками підприємства зможуть забезпечити свою абсолютну платоспроможність та уникнути банкрутства.

Слід пам'ятати, що при складанні звіту про рух грошових коштів необхідно окремо відображати вхідні та вихідні грошові потоки у розрізі різних видів діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова). Звіт про рух грошових коштів є похідною формою, тому при його складанні необхідно брати до уваги дані балансу підприємства, звіту про фінансові результати, дані синтетичного і аналітичного бухгалтерського обліку та приміток до фінансової звітності. Звіт про рух грошових коштів складається за звітний рік, але для порівняння даних і проведення аналізу в ньому наводиться інформація за попередній період. Таким чином, проведений аналіз та особисте спілкування з фахівцями показав, що при складанні звіту про рух грошових коштів виникає багато труднощів. Перш за все це пов'язано з тим, що особливістю формування інформації в звітності є метод нарахування, а не касовий метод, тобто, одержані доходи, або понесені збитки можуть не відповідати реальному «притоку» чи «відтоку» грошових коштів на підприємстві.

У закордонній та вітчизняній практиці для оцінки чистих грошових потоків, загальної дохідності та ліквідності підприємства широко застосовується показник Cash-Flow. В залежності від цілей аналізу використовують різні підходи до розрахунку даного показника. Як правило, він визначається як сума чистого прибутку, амортизаційних відрахувань та інших грошових запасів за даний звітний період. Розраховуючи показник Cash-Flow, слід враховувати, який метод нарахування амортизації обрало підприємство. Звичайно, використовуючи різні методи, показник Cash-Flow буде в кожному випадку іншим. Тобто, амортизаційна політика підприємства може в значній мірі впливати на його фінансовий стан.

Слід звернути увагу і на те, що досить часто прибуток (збиток), відображений у звітності підприємства може не відбивати реальних фінансових результатів діяльності суб'єкта підприємництва. Але слід сподіватись, що із переходом на ведення обліку згідно національних стандартів, підприємства

отримали можливість відображати реальний фінансовий результат, оскільки вплив податкових факторів значно зменшився.

Отже, можна з впевненістю констатувати, що управлінням та плануванням грошовими потоками на вітчизняних сільськогосподарських підприємствах, поки що, ефективно не займаються. З цією метою необхідно систематично розробляти плани (платіжні календарі, графіки) надходження на витрачання грошових коштів підприємства на рік з деталізацією за кварталами. Якщо відповідні графіки складаються на квартал то інформацію необхідно відображати за місяцями, а якщо на місяць – то з деталізацією за декадами. У світовій теорії та практиці розробка прогнозних графіків та платіжних календарів є досить поширеним, а на великих підприємствах – обов’язковим. У прогнозних планах руху грошових коштів повинні відобразитись вхідні та вихідні грошові потоки, відповідно до каналів їх надходження та використання. Розрахунок чистого грошового потоку та залишок грошових коштів на кінець запланованого періоду визначається як по підприємству в цілому, так і по кожному виду діяльності, окремо. Таким чином, в сучасних умовах досить важливе значення для забезпечення платоспроможності та попередження банкрутства сільськогосподарських підприємств відіграє управління грошовими коштами та прогнозування надходження і витрачання грошових коштів, іншими словами, планування вхідних та вихідних грошових потоків. Тобто, одним із дієвих способів управління платоспроможністю підприємства та попередження його банкрутства є складання платіжного календаря та розрахунок показників Cash-Flow.

Список використаних джерел:

1. Ігоніна К. А. Теоретичні аспекти планування грошових потоків підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 5 (35). С. 17–21.
2. Марцин В. С. Планування як основна процесу фінансової діяльності. *Фінанси України*. 2015. № 4. С. 29–37.
3. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Оцінка неплатоспроможності підприємств при загрозі банкрутства. *Вісник ХНАУ, Серія «Економічні науки»*, 2019. Вип. 3. С. 130–137. URL: http://visen.knau.kharkov.ua/20193_15.html (дата звернення 15.10.2022).

Цибанюк І.О., Кузуб М. В. ФІНАНСОВІ КОВЕНАНТИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ ВПЛИВУ НА ПОВЕДІНКУ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ	1045
Черненко А. В., Кузуб М. В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	1048
Чумак В. Д., Бражник Л. В., Павленко А. А. УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ	1051
Шах О. М., Науковий керівник – Мороз Н. В. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ	1054
Шепель І. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ: ЗАРУБІЖНИЙ НА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД	1057
Шершова В. О., Науковий керівник - Мокієнко Т. В. ОПОДАТКУВАННЯ ФОП В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	1060
Шило Ж. С. УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	1063
Шимко О.В., Науковий керівник – Булат Г.В. НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК ІНСТИТУТУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ ПІД ВПЛИВОМ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	1066
Юрчик Г.М. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	1069
Юхименко Ю. Г., Кузуб М. В. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КЛІНІНГОВИХ КОМПАНІЙ	1072
Яворська В. В., Науковий керівник - Ткачук Н.М. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БАНКУ	1075
Яворська Р. І., Науковий керівник - Артем'єва І.О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ	1078
Яременко Л. В., Дугар В. О., Науковий керівник – Тютюнник С.В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ	1081
Ястреб В.І., Науковий керівник - Масюк Ю.В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	1084
РОЗДІЛ 5. СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Барвінок Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗНАЧЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	1087
Бугріменко Р.М. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РОЗДРІБНИХ МЕРЕЖ	1090
Герчанівська С.В. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МАРКЕТИНГ»	1092
Грищенко М.В., Науковий керівник – Ганзюк С.М. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ В УКРАЇНІ	1094
Гусакова А.Є., Кобелева Т.О., Перерва П.Г. ПЕРЕВАГИ ТА ІСТРУМЕНТИ VTL-РЕКЛАМИ	1097
Долина І.В., Передрій А.Е., Перерва П.Г. РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 3 ВИКОРИСТАННЯМ ЛАТЕРАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ	1100

Наукове видання

«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

27 жовтня 2022 р.

м. Полтава

1496

Відповідальна за випуск, головний редактор: Лега О. В., к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, професор кафедри
обліку і оподаткування

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за
підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних,
галузевої термінології, інших відомостей.

Україна понад усе